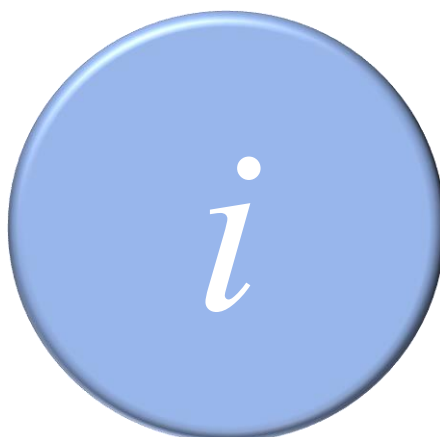

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie
Referat Rozwoju Zawodowego i Pośrednictwa Pracy
Centrum Aktywizacji Zawodowej
pl. gen. J. Bema 3, 33-100 Tarnów,
tel. 14 688 23 00

ZASOBY INFORMACJI ZAWODOWYCH

INFORMACJE O ZAWODACH I SPECJALNOŚCIACH

Tarnów 2026

INFORMACJE O ZAWODACH I SPECJALNOŚCIACH

Zawód jest to zbiór zadań wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, będących świadczeniami na rzecz innych osób, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji, zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Szczególnym rodzajem zawodu jest profesja. Rozróżnia się zawód wyuczony i zawód wykonywany.

Zawód wyuczony obejmuje zbiór wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabytych w wyniku uczenia się i warunkujących wykonywanie zawodu. Nazwa zawodu wyuczonego określana jest w wszelkich dokumentach potwierdzających uzyskane kwalifikacje. Zawodowi wyuczonemu może odpowiadać nawet kilkanaście zawodów (specjalności) występujących na rynku pracy, ujętych w klasyfikacji zawodów i specjalności.

Zawód wykonywany jest to zespół czynności lub prac, których wykonywanie stanowi głównie źródło utrzymania. Zawód wykonywany jest nazywany zawodem gospodarczym, czyli występującym na rynku pracy. Spotykane na tym rynku nazwy zawodów nie zawsze odpowiadają tym w klasyfikacji, ponieważ pracodawcy często sami tworzą nazewnictwo zawodów lub też posługują się nazwami stanowisk pracy, które utożsamiane są z zawodem.

Specjalność jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy), wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Zadanie zawodowe to etap pracy wykonywany na stanowisku pracy o wyraźnie określonym początku i końcu. Jest to układ czynności powiązanych jednym celem działania, kończący się określoną usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału

pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się poszczególne czynności zawodowe.

Stanowisko pracy to konkretne miejsce pracy w organizacji. Do prawidłowego wykonywania pracy na danym stanowisku konieczne jest posiadanie przez pracownika określonego zestawu kwalifikacji/kompetencji.

Umiejętności zawodowe określa się jako sprawdzone możliwości wykonania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu (specjalności). Zatem, umiejętności to „wiedza” praktyczna niezbędna do wykonywania określonych zadań zawodowych, gwarantująca skuteczne wykonywanie zawodu.

Uprawnienia zawodowe to posiadanie prawa do wykonywania zawodu, do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.

Kompetencje to wszystko to, co pracownik wie, rozumie i potrafi wykonać, odpowiednio do sytuacji w miejscu pracy. Opisywane są trzema zbiorami: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Kompetencja musi być możliwa do zaobserwowania przez innych oraz powtarzalna. Termin „kompetencje” jest tożsamy z rozumieniem potocznym terminu „kwalifikacje”

Klasyfikacja zawodów i specjalności to pięciopoziomowy, hierarchicznie usystematyzowany zbiór zawodów i specjalności, które występują na rynku pracy.

Klasyfikację określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. Klasyfikacja jest zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Obecny spis został przygotowany w oparciu o Międzynarodowy Standard Klasyfikacji Zawodów (ISCO–08), który został opracowany przez Międzynarodową Organizację Pracy. Na co warto zwrócić uwagę to fakt że, klasyfikacja w celu dostosowania do zmian zachodzących na rynku pracy jest ciągle aktualizowana. Aktualizacja odbywa się zwykle co 2–3 lata wraz ze zmianami rozporządzenia. Odbywa się to poprzez wprowadzanie do niej nowych zawodów/specjalności.

KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI JEST STOSOWANA W ZAKRESIE:

- pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego;
- szkolenia zawodowego;
- gromadzenia danych do określania polityki zatrudnienia i kształcenia ustawicznego;
- prowadzenia badań, analiz, prognoz i innych opracowań dotyczących rynku pracy.

DLA KLASYFIKACJI ISTOTNE SĄ DWA CZYNNIKI:

- poziom – określa zakres umiejętności wynikających ze złożoności zadań i zakresu obowiązków
- specjalizacja – konieczna wiedza/umiejętność do posługiwania się określonymi urządzeniami i narzędziami

KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI MA SŁUżyć:

- uporządkowaniu i ujednoczeniu nazewnictwa zawodów i specjalności występujących na rynku pracy;
- dokonywaniu analiz statystycznych zatrudnienia i bezrobocia, które służą do prowadzenia polityki zatrudnienia oraz analiz porównawczych zjawisk występujących w innych krajach;
- prowadzenia opartej na wiedzy polityki w dziedzinie edukacji zawodowej (edukacja zawodowa odpowiada na potrzeby rynku pracy);
- spełnianiu zadań poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, czyli informowania o możliwościach kształcenia zawodowego w systemie oświaty i zatrudnienia w tzw. zawodach rynkowych.

Kwalifikacje zawodowe rozumiane są jako zestaw wiedzy

i umiejętności wymaganych do realizacji składowych zadań zawodowych. W klasyfikacji uwzględniono 4 szerokie poziomy kwalifikacji, które zdefiniowano w odniesieniu do poziomów wykształcenia określonych w [Międzynarodowej Klasyfikacji Standardów Edukacyjnych](#):

Edukacyjnych:

- **pierwszy poziom** – uzyskiwany w szkole podstawowej;
- **drugi poziom** – uzyskiwany w liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym i zasadniczej szkole zawodowej;
- **trzeci poziom** – uzyskiwany w szkole policealnej oraz w technikum;

- **czwarty poziom** – uzyskiwany na studiach wyższych zawodowych, studiach magisterskich i studiach podyplomowych oraz na studiach doktoranckich.

Pojęcia **zawodu i specjalności** nie należy mylić ze **stanowiskiem pracy**. Zawód w klasyfikacji został określony jako zbiór zadań, czynności zawodowych, wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kompetencji – zarówno wiedzy, jak i umiejętności. Specjalność w zakresie klasyfikacji to wynik podziału pracy w ramach zawodu: zawiera część czynności o podobnym charakterze, które związane są z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy. Specjalność wymaga pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Struktura klasyfikacji to wynik grupowania poszczególnych zawodów i specjalności z uwzględnieniem aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji, w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie. To spowodowało, że klasyfikacja obejmuje

- **grupy wielkie**: 10 – najwyższy poziom, obejmują ogólne kategorie zawodów.
- **grupy duże**: 43 – wewnętrzny podział grup wielkich.
- **grupy średnie (minor groups)**: 134 – bardziej szczegółowe, w ramach grup dużych.
- **grupy elementarne (unit groups)**: 445 – szczegółowe grupy zawodów w ramach średnich.
- **zawody i specjalności: około 2 583** – najbardziej szczegółowe jednostki klasyfikacji.

POZYCJE KLASYFIKACYJNE SĄ OPATRZONA KODEM (SYMBOLEM CYFROWYM):

- **grupy wielkie** – jednocyfrowym;
- **grupy duże** – dwucyfrowym;
- **grupy średnie** – trzycyfrowym;
- **grupy elementarne** – czterocyfrowym;
- **zawody i specjalności** – sześciocyfrowym

Klasyfikacja zawodów i specjalności to spis, który jest dostosowany do zmieniającego się rynku pracy. Tak ustrukturyzowany zbiór zawodów jest niezbędny w wielu dziedzinach, ale zawody nie są tożsame ze stanowiskiem pracy. Z tego powodu pracodawcy mogą nazywać stanowiska w swoich firmach w dowolny sposób.

Klasyfikacja zawodów i specjalności zawiera opis zawodów. W każdym z nich została przedstawiona jego synteza oraz wyszczególnione zadania. Na stronie [Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia](#) można znaleźć wyszukiwarkę opisów zawodów.

O WPROWADZENIE DO KLASYFIKACJI NOWYCH ZAWODÓW/SPECJALNOŚCI MOGĄ WNIOSKOWAĆ:

- ministerstwa,
- urzędy centralne,
- stowarzyszenia,
- związki zawodowe,
- organizacje pracodawców,
- inne instytucje merytorycznie kompetentne dla danego zawodu/specjalności.

ŹRÓDŁO:

<https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-czym-jest-klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci>

<https://poradnikpracownika.pl/-klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci-co-warto-wiedziec>

PRZYDATNE STRONY:

<http://form.stat.gov.pl/zawodybdg02/index.aspx>

<https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-czym-jest-klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci>

<https://poradnikpracownika.pl/-klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci-co-warto-wiedziec>

<https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

INFORMACJE O ZAWODACH MOŻNA ZNALEŹĆ NA STRONIE:

wortal Publicznych Służb Zatrudnienia <https://psz.praca.gov.pl/>